

საქართველოს უნივერსიტეტი

ხელოვნებისა და ჰუმანიტარულ მეცნიერებათა სკოლა

ფილოლოგია

ხელნაწერის უფლებით

რევაზ ტაბატაძე

ლინგვისტურ პარადიგმათა სინთეზირების

სპეციფიკა

ფილოლოგიის დოქტორის აკადემიური ხარისხის მოსაპოვებლად
წარმოდგენილი ნაშრომის

სადისერტაციო მაცნე

232.1.3

თბილისი

2021

სადისერტაციო ნაშრომი შესრულებულია საქართველოს
უნივერსიტეტის ხელოვნებისა და ჰუმანიტარულ მეცნიერებათა
სკოლაში.

სამეცნიერო ხელმძღვანელი:

მაია ჩხეიძე,

ფილოლოგიის მეცნიერებათა
დოქტორი,
პროფესორი

ოფიციალური ექსპერტები:

მადონა შელია,

ფილოლოგიის მეცნიერებათა
დოქტორი,
ასოცირებული პროფესორი

რუსუდან გოცირიძე,

ფილოლოგიის დოქტორი,
პროფესორი

დისერტაციის დაცვა შედგება 2021 წლის 16 აგვისტოს, 16:00 საათზე.
მისამართი: თბილისი, საქართველოს უნივერსიტეტი, კოსტავას
77ა, #519 აუდიტორია.

დისერტაციის გაცნობა შეიძლება საქართველოს უნივერსიტეტის
ბიბლიოთეკაში

სადისერტაციო მაცნე დაიგზავნა 2021 წლის 24 მაისს.

სადისერტაციო საბჭოს მდივანი:

ნათია მანჯიკაშვილი

შესავალი

თანამედროვე ლინგვისტიკა მყარად მოძრაობს იმანანტური ლინგვისტიკიდან ანთროპოცენტრისტული ლინგვისტიკისაკენ - იმ ლინგვისტიკისაკენ, რომელიც ღიაა გარეგან ფაქტორთა ზემოქმედებისათვის და თავისუფლად ინტეგრირებს სხვა საზოგადოებრივ სივრცეებთან.

ახალ ლინგვისტურ მიმართულებათა გამოჩენა პარადიგმათა ცვლის მომასწავებელია. ეს ცვლა აიხსნება ენის ყველა გამოვლინების სრულად აღწერის სურვილით.

ენის ფუნქციონირების სფეროსადმი ინტერესმა წარმოშვა პოლიტიკური ლინგვისტიკა; ენისა და კულტურის, ენისა და გენდერის მიმართებათა კვლევამ საფუძველი ჩაუყარა ლინგვოკულტუროლოგიას, ეთნოლინგვისტიკასა და ლინგვოგენდეროლოგიას; ენის ფუნქციონირების ახალმა ფორმამ (ელექტრონულმა კომუნიკაციამ) შექმნა ინტერენტ-ლინგვისტიკა.

ნებისმიერი მეცნიერების, მათ შორის, ლინგვისტიკის სიძლიერეს განაპირობებს მასში თვალსაზრისების, მიდგომების და მიმართულებების მრავალფეროვნება. სწორედ მრავალფეროვნების წყალობით ვითარდება ნებისმიერი მეცნიერება, მათ შორის, ლინგვისტიკაც. სწორედ მრავალფეროვნების წყალობით ახერხებს დოგმატიზმის გადალახვას ნებისმიერი მეცნიერება, მათ შორის, ლინგვისტიკაც.

აღნიშნულმა ფაქტორებმა განაპირობა თანამედროვე ლინგვისტიკის სტატუსი. ეს გახლავთ სტატუსი პოლიპარადიგმული საზოგადოებრივ სივრცისა, რომელმაც შეიძინა პოსტმოდერნის მარკერები „მრავალფეროვნება“ და „მრავალმნიშვნელოვნება“.

ლინგვისტურ მიმართულებათა მრავალფეროვნებამ, ენის ანალიზისადმი ახალ მიდგომათა წარმოშობამ განაპირობა მეტალინგვისტიკის შექმნა. მეტალინგვისტიკა იკვლევს ლინგვისტიკის ისტორიას, თანამედროვე ლინგვისტურ კონცეფციას მახასიათებლებს, მათ თეორიულ საფუძვლებსა

და საკვანძო ცნებებს. ეს ყველფარი კი იძლევა ლინგვისტიკის განვითარების პერსპექტივათა განსაზღვრას.

მეტალინგვისტურმა კვლევებმა გამოავლინა ლინგვისტიკის განვითარების ტენდენციები, შესაძლებელი გახადა არსებულ თვალსაზრისთა და კონცეფციათა გარეგნული მრავალფეროვნების მიღმა საერთო საწყისის იდენტიფიცირება. მეტალინგვისტიკის საკვანძო ცნებას წარმოადგენს პარადიგმის ცნება.

პარადიგმის ცნებამ შესაძლებელი გახადა ლინგვისტურ კონცეფციათა გარეგანი მრავალფეროვნების მიღმა არსებული კონცეპტუალური ერთობის და ასევე ლინგვისტიკის განვითარების ძირითად ტენდენციათა იდენტიფიცირება.

უნდა აღინიშნოს, რომ მეცნიერულ პარადიგმათა ცვლამ, შესაბამისად, ლინგვისტიკის ობიექტის კონსტრუირების მეთოდთა ცვლილებამ მნიშვნელოვნად შეცვლა ენის ლინგვისტური „სახე“. გაჩნდა ენისა და ენასთან დაკავშირებულ მოვლენათა ახალი იპოსტასები: ენის კორპუსი, ენობრივი ცნობიერება, სამეტყველო ქმედება, ლინგვოკუტურა, ასოციაციურ-ვერბალური ბადე და ა.შ.

ახალი ლინგვისტური იპოსტასები „გაჩნდნენ“ როგორც რეაქციები თავად ბუნებრივი ენის ახალ იპოსტასებზე. ეს თავისებური მეცნიერული პოლიფონია ხელს უწყობს ლინგვისტური ცოდნის დაახლოვებას რეალურ ობიექტთან - ენასთან და მისი ფუნქციონირების სპეციფიკასთან თანამედროვე ინფორმაციულ და მულტიმედია ცვალებადსამყაროში.

თანამედროვე ლინგვისტიკაში დღემდე ფიქსირდება დისკუსიურ საკითხთა წყება, რომელიც უკავშირდება კონცეპტსა და მის ენობრივ ობიექტივატორთა შორის არსებულ მიმართებას. თანამედროვე ლინგვისტურ მეთოდოლოგიაში ცხადად იკვეთება მენტალური სტრუქტურებისა და ენის სტრუქტურის სინთეზირების პრობლემა.

აღნიშნული პრობლემის მიღმა იკვეთება ენობრივ და კონცეპტუალურ სისტემათა ინტეგრალური ნიშნის გამოვლენა, რაც შეუძლებელია

სისტემურ-სტრუქტურულ და ანთროპოცენტრისტულ პარადიგმათა სინთეზირების გარეშე. სწორედ სისტემურ-სტრუქტურულ და ანთროპოცენტრისტულ პარადიგმათა სინთეზირების სივრცეში იკვეთება ნაშრომის აქტუალობა.

კვლევის მიზანია სისტემურ-სტრუქტურულ და ანთროპოცენტრისტულ პარადიგმათა სინთეზირება კონცეპტის ირგვლივ გენერირებული სივრცის სისრულისა და ადეკვატურობის უზრუნველყოფის მიზნით. დასახული მიზნის მიღწევას ემსახურება კვლევის შემდეგი ამოცანებისა და ეტაპების განხორციელება:

1. ფენომენისადმი იმანენტურ და არაიმანენტურ მიდგომათა სინთეზირების სპეციფიკის დადგენა;
2. სისტემურ-სტრუქტურულ და ანთროპოცენტრისტულ პარადიგმებს შორის არსებული მიმართების თავისებურებათა გამოვლენა თანამედროვე ინგლისურ ენაში კონცეპტის „თავისუფლება“ კვლევის ფარგლებში;
3. ინტერპარადიგმული მეთოდოლოგიის სტრუქტურის განსაზღვრა;
4. ლინგვისტური მეთოდოლოგიის ტრანსფორმაციისა და დინამიზმის არსის ინტერპრეტაცია;
5. სინერგეტიკულ პარადიგმაში კონცეპტის ირგვლივ გენერირებული სივრცის ატრიბუტების იდენტიფიცირება.

ნაშრომის ჰიპოთეზა შემდეგნაირად ჟღერს: კონცეპტის ირგვლივ გენერირებული სივრცის სისრულე და ადეკვატურობა მიღწევადია მხოლოდ ინტერპარადიგმული მეთოდოლოგიით, რომელიც უზრუნველყოფს საკვლევი ფენომენის ჰოლისტურ ხედვას.

კვლევის მეთოდოლოგია შინაგანად პლურალისტური და კომპლექსურია - იგი მოიცავს ფენომენისადმი იმანენტურ (სისტემურ-სტრუქტურული პარადიგმა) და არაიმანენტურ (ანთროპოცენტრისტულ პარადიგმა) მიდგომებს. მეთოდოლოგიური პლურალიზმი გულისხმობს ლინგვისტიკის სააზროვნო სივრცეში სხვადასხვა მეთოდებით, მიდგომებითა და პრინციპებით ოპერირებას მათი სინთეზირების გზით.

ინტერპარადიგმული მეთოდოლოგია ორიენტირებულია კონცეპტუალურ და სემანტიკურ სივრცეთა შორის არსებული მიმართების გამოვლენაზე, შესაბამისად, კვლევისათვის თანაბრად რელევანტურია როგორც სისტემურ-სტრუქტურულ, ისე ანთროპოცენტრისტულ პარადიგმათა ფარგლებში შემუშავებული მეთოდები. კვლევაში განხორციელებულია კონცეპტუალური ანალიზის, სემანტიკური დეკომპოზიციისა და ექსპერიმენტული მეთოდების სინთეზი.

ნაშრომის მეცნიერული სიახლე იკვეთება „კონცეპტის“ როგორც სინერგიულობის ფენომენის კვლევის ფონზე.

კვლევის თეორიული ღირებულება მდგომარეობს:

1. მრავალფეროვნების ერთ თეორიულ „ფოკუსში“ მოქცევაში, რაც გულისხმობს ცალკეულთა გაერთიანებას მთლიანობაში, ცალკეულთა შეკვრას ერთ შინაარსად;
2. სისტემურ-სტრუქტურულ და ანთროპოცენტრისტულ პარადიგმათა განსხვავებულ საფუძვლებს შორის სისტემური, ორგანული კავშირის გამოვლენაში;
3. ინტერპარადიგმულობის პრინციპის პრაქტიკულ რეალიზაციაში მენტალურ მოვლენასა და მის ვერბალურ რეპრეზენტაციას, შინაარსსა და შინაარსის წვდომის საშუალებას შორის არსებული მიმართების კვლევის გზით.

ნაშრომის პრაქტიკული ღირებულება განისაზღვრება შემდეგი ფაქტით: მოძიებული მასალა და კვლევის შედეგები ვალიდურია სტრუქტურული ლინგვისტიკისა და ლინგვოკოგნიტოლოგიის, ლინგვოკულტოლოგიისა და ფსიქოლინგვისტიკის სალექციო კურსებისათვის.

კვლევის მასალად გამოყენებულია „თავისუფლების“ ადმინიშნული ერთეულები თანამედროვე ინგლისურ ენაში. მასალა მოპოვებულია განმარტებითი ლექსიკონების, მხატვრული ლიტერატურის ნიმუშებისა და ასოციაციური ექსპერიმენტის მონაცემთა ანალიზის შედეგად.

ნაშრომის სტრუქტურა მოიცავს შესავალს, თავებს, ქვეთავებს, დასკვნებსა და ბიბლიოგრაფიას.

შესავალში დასაბუთებულია საკვლევი თემის აქტუალობა და სამეცნიერო სიახლე; განსაზღვრულია კვლევის მიზანი, მიზნის მიღწევისათვის საჭირო ამოცანები და კვლევის ეტაპები, ნაშრომის თეორიული და პრაქტიკული ღირებულება, კვლევის მეთოდოლოგია.

პირველი თავი - მემკვიდრეობა ახალ კონტექსტში - კონცენტრირებულია კოგნიტური ლინგვისტიკის სოსიურისეულ სტრუქტურალიზმთან მიმართებისა და კოგნიტური ლინგვისტიკის ინტერპრეტაციული მოდელების სპეციფიკის გამოვლენაზე.

მეორე თავში - კვლევის მეთოდოლოგია - განხილულია პარადიგმის, როგორც აკუმულირებული ცოდნის სისტემის, არსი; სინერგეტიკული პარადიგმის მეთოდოლოგიური პოტენციალი, კვლევის პრინციპებისა და მიდგომების თავისებურებები; პარადიგმათა სინთეზირების პროცესის - ჰოლისტური ხედვის აქტუალიზაციის - სპეციფიკა.

მესამე თავი - ენაში ასახული კონცეპტუალური სისტემა - ეძღვნება მნიშვნელობის კონსტრუირების პროცესის თავისებურებებისა და მენტალური სივრცეების მარკერების ანალიზს.

მეოთხე თავში - კონცეპტის ინტერდისციპლინარული და ინტეპარადიგმული კვლევა - განხილულია კულტუროლოგიური ლინგვისტიკის თეორიული და ანალიტიკური ჩარჩო და კონცეპტი „ღირებულება“ მულტიდისციპლინარულ განზომილებაში.

მეხუთე თავში - კონცეპტის „თავისუფლება“ ანალიზი - წარმოდგენილია კონცეპტის „თავისუფლება“ ლინგვოკოგნიტური, ლინგვოკულტურული და სოციოკულტურული ანალიზი; განხილულია კონცეპტის „თავისუფლება“ თავისებურებები ბრიტანულ და ამერიკულ ასოციაციურ-ვერბალურ ქსელში; გაანალიზებულია კონცეპტის „ადამიანის უფლებები“ კოგნიტური, დისკურსული, კონტექსტუალური და ისტორიული მახასიათებლები.

დასკვნა

ფენომენის მთლიანობრივი ხედვის აუცილებელ და საკმარის პირობას წარმოადგენს ინტერპარადიგმული სინთეზის განხორციელება.

ინტერპარადიგმული სინთეზის განხორციელება მოითხოვს:

1. სინთეზური მეთოდოლოგიის შინაარსის ანალიზს - თითოეული პარადიგმის მიერ დაწესებულ შეზღუდვათა ინტერპრეტაციას;
2. თითოეული პარადიგმისათვის რელევანტურ მონაცემთა ინტეგრაციას, რომელიც სრულად ეყრდნობა პარადიგმებისათვის საერთო თეორიულ დაშვებებს.

პარადიგმათა მიერ დაწესებული შეზღუდვები გააზრებულია როგორც პარადიგმათა დიფერენციალური ნიშნები. სწორედ აღნიშნული ნიშანთა გაერთიანება წარმოადგენს პარადიგმათა სინთეზირების ძირითად პრობლემას. გაერთიანების ადეკვატურობის პრობლემა კი ასოცირდება დიფერენციალთა საერთომნიშვნელის იდენტიფიცირებასთან.

პარადიგმათა სინთეზირება გულისხმობს დიფერენციალური ნიშნების ფონზე ინტეგრალური ნიშნის იდენტიფიცირების პროცესს. ენისადმი იმანენტურ და არაიმანენტურ მიდგომებში მსგავსების ძიების პროცესში გამოვლინდა: დიფერენციალური ნიშანი, რომელიც ასოცირდება კონცეპტუალური სფეროსა და ენის სემანტიკური სივრცის მახასიათებლებთან. აღნიშნული ნიშნის არსი შემდეგში მდგომარეობს: კონცეპტუალური სფერო წარმოადგენს წმინდა აზროვნების სფეროს, რომელიც შედგება კონცეპტებისაგან. ენის სემანტიკური სივრცე კი კონცეპტუალური სფეროს ის ნაწილია, რომელიც იძენს გამოხატულებას ენობრივი ნიშნების, მნიშვნელობების მეშვეობით.

კონცეპტუალური სფეროსა და ენის სემანტიკური სივრცის დიფერენციალურ ნიშანთა განსაზღვრის პრობლემა გულისხმობს ანალიზის კონცეპტუალური და სემანტიკური ტიპების დიფერენციალურ ნიშანთა განსაზღვრის პრობლემას.

კონცეპტუალური სფეროსა და ენის სემანტიკური სივრცის დიფერენციალურ ნიშნის არსი შემდეგში მდგომარეობს: კონცეპტუალური ანალიზი ორიენტირებულია კონცეპტის მოდელირებასა და მის სხვა კონცეპტებთან არსებულ მიმართებათა გამოვლენაზე. აღნიშნულ მიმართებათა იდენტიფიცირება იძლევა არა მხოლოდ ცალკეული სიტყვის არსის აღწერის, არამედ მთელი კონცეპტუალური ველისა და მასში ინტეგრირებულ ელემენტთა მიმართებების სპეციფიკის განსაზღვრის შესაძლებლობას.

სემანტიკურ ანალიზის არსი სიტყვის სემანტიკური სტრუქტურის ექსპლიკაციაში მდგომარეობს. სემანტიკური ანალიზი ორიენტირებულია სიტყვის ახსნაზე, რაც მიღწევადაა სიტყვის დენოტატური, სიგნიფიკატური და კონოტაციური მნიშვნელობების დაზუსტებით.

დიფერენციალური ნიშანი, რომელიც ეხება კონცეპტისა და მნიშვნელობის მახასიათებლებს, შემდეგში მდგომარეობს: კონცეპტი ადამიანის კოგნიტური ცნობიერების პროდუქტია, მნიშვნელობა კი – ენობრივი ცნობიერების. კონცეპტი უფრო ფართოა, ვიდრე სიტყვის ლექსიკური მნიშვნელობა – მნიშვნელობა კონცეპტის ნაწილია.

წარმოადგენს რა სემანტიკური სივრცის ელემენტს, ენობრივი მნიშვნელობა მიბმულია ენობრივ ნიშანთან, ხოლო კონცეპტი კი, როგორც კონცეპტუალური სფეროს ელემენტი, შეიძლება იყოს და არც იყოს გამოხატული ენობრივი ნიშნით – კონცეპტის სიტყვიერი ნომინაცია არ წარმოადგენს კონცეპტის არსებობის აუცილებელ პირობას.

პარადიგმათა დიფერენციალური ნიშნების განზოგადების შედეგად ჩამოყალიბდა ერთი დიფერენციალური ნიშანი, რომლის არსიც აზროვნებისა და ვერბალიზაციის მექანიზმთა განსხვავებაში მდგომარეობს.

სისტემურ-სტრუქტურულ და ანთროპოცენტრისტულ პარადიგმათა სინთეზირების საფუძვლის ძიების შედეგად განისაზღვრა იმ ფაქტორთა რეპერტუარი, რომელშიც იკვეთება განსხვავებულთა მსგავსების იდენტიფიცირების შესაძლებლობა: ენის სემანტიკურ სივრცეში

ინტეგრირებულ ელემენტთა კავშირები ასახავს კონცეპტუალურ სფეროში ინტეგრირებულ კონცეპტთა მიმართებებს.

მართალია, კონცეპტუალური სფერო გაცილებით უფრო მოცულობითი ნაწილია, ვიდრე მისი ენობრივი საშუალებებით გამოხატული ნაწილი, სწორედ ენობრივ ნიშანთა სემანტიკაზე გადის ადამიანის კონცეპტუალურ სფერომდე მისასვლელი გზა - სწორედ ენობრივი მნიშვნელობებით ხორციელდება კონცეპტის ობიექტივიზაცია ენაში.

სისტემურ-სტრუქტურულ და ანთროპოცენტრისტულ პარადიგმათა აღნიშნული ინტეგრალური ნიშნების განზოგადების შედეგად ჩამოყალიბდა ერთი ინტეგრალური ნიშანი, რომლის არსიც შემდგენიარად შეიძლება ჩამოყალიბდეს: ორივე - კონცეპტიც და მნიშვნელობაც - ასახავს სინამდვილეს.

ლინგვისტური მეთოდოლოგიის უწყვეტი ტრანსფორმაცია, რომელიც მიუთითებს აღნიშნული მეთოდოლოგიის დინამიზმზე, უზრუნველყოფს სისტემურ-სტრუქტურულ და ანთროპოცენტრისტულ პარადიგმათა სინთეზირების შედეგად სინერგეტიკული პარადიგმის ჩამოყალიბებას.

რამდენადაც ვაცნობიერებთ, რომ სინერგეტიკული პარადიგმა გულისხმობს ნებისმიერი ფენომენის სინერგიულ ფაქტად თუ პროცესად განხილვას, ამდენად „კონცეპტს“ ვიკვლევთ როგორც სინერგიულობის ფენომენს.

სინერგეტიკულ პარადიგმაში კონცეპტის ირგვლივ გენერირებული სივრცე:

1. არალინერულია, რაც მიუთითებს კონცეპტუალური სივრცის სტრუქტურულ არაერთგვაროვნებაზე - სივრცეში ერთმანეთის მიმართ დომინანტური სეგმენტების არსებობაზე;
2. ღიაა, რაც გულისხმობს კონცეპტუალურ სივრცეში მისი მარგანიზებული საწყისის - არსებობას.

არალინეურობა და ღიაობა წარმოადგენს კონცეპტის ირგვლივ გენერირებული სივრცის აუცილებელ ატრიბუტებს.

პარადიგმათა სინთეზირების პროცესი უზრუნველყოფს ჰოლისტური ხედვის აქტუალიზაციას. ჰოლისტური ხედვის აქტუალიზაცია კი მიაწვდის ადამიანის ცნობიერების ცვლილებაზე, რაც გულისხმობს ცნობიერების რეფრეიმინგს, შემეცნების პარამეტრების სრულ მოდიფიკაციასა და აზროვნების ახალი სტილის ჩამოყალიბებას.

სადისერტაციო ნაშრომის ძირითადი დებულებები გამოქვეყნებულია შემდეგ პუბლიკაციებში:

1. Some Transformations in the Linguistic Consciousness. The 12th International Conference on Humanities, Psychology and Social Sciences. პარიზი, საფრანგეთი, 2021
2. Some Changes in the Associative Dimension of the Concept. The 8th International Conference on Research in Behavioral, And Social Sciences. სტოკჰოლმი, შვედეთი, 2021
3. Lingocultural Analysis of the Concept. The 9th International Online Conference on Social Researches and Behavioral Sciences. ანტალია, თურქეთი, 2021
4. Some Peculiarities of Synthesizing Linguistic Paradigms. The 9th International Online Conference on Social Researches and Behavioral Sciences. ანტალია, თურქეთი, 2021
5. Culture, Knowledge and Experience-Based Interpretation of Political Metaphors. The 7th International Conference on Research in Behavioral, And Social Sciences. ამსტერდამი, ნიდერლანდები, 2020
6. Linguo-Cultural Analysis of the Concept of “Freedom”. საერთაშორისო რეცენზირებადი მულტილინგვური სამეცნიერო ჟურნალი “Scripta manent”, N 4 (44), 2019.

The University of Georgia

The School of Arts and Humanities

Philology

Manuscript Copyright Protected

Revaz Tabatadze

**The Specifics of Synthesizing Linguistic
Paradigms**

Synopsis

of the thesis submitted in partial fulfillment for the Degree of Doctor of
Philosophy (PhD) in Philology

232.1.3

Tbilisi

2021

The doctoral dissertation has been written at the School of Arts and humanities, The University of Georgia.

Academic Supervisor:

Maia Chkheidze,
Doctor of Philological science,
Professor

Reviewers:

Madona Shelia,
Doctor of Philological science,
Assc. Professor

Rusudan Gotsiridze,
Doctor of Philology,
Professor

The defense of the dissertation will on be held on August 16, at 16:00 p.m.
Venue: The University of Georgia, Room #519, Building IV, 77a, Kostava str,
0165, Tbilisi, Georgia.

A copy of the dissertation is available at the library of the University of Georgia.

The synopsis was sent on May 24, 2021.

Secretary of the Dissertation Board: Natia Manjikashvili

Introduction

Modern linguistics is moving steadily from immanent linguistics to anthropocentric linguistics, more precisely, modern linguistics is moving steadily towards linguistics being open to the influence of external factors and freely integrating with other thinking spaces.

The emergence of new linguistic directions is a precondition for the paradigm shift. This shift is conditioned by the desire to fully describe all manifestations of language.

The interest related to language functioning gave rise to political linguistics; the study of the relations between language and culture, language and gender has laid the foundation for linguoculturology, ethnolinguistics and linguogenderology; a new form of language functioning (electronic communication) has created internet-linguistics.

The strength of any science, including linguistics, is conditioned by the diversity of views, approaches, and directions. Due to this diversity, any science, including linguistics, is evolving. Due to this diversity, any science, including linguistics, manages to overcome dogmatism.

These factors have contributed to the status of modern linguistics. This is the status of a polyparadigmatic thinking space possessing the postmodern markers of "diversity" and "multifacetedness".

The diversity of linguistic directions, the emergence of new approaches to language analysis led to the creation of metalinguistics. Metalinguistics studies the history of linguistics, the characteristics of modern linguistic concepts, their theoretical foundations, and key concepts. All this allows to determine the prospects for the development of linguistics.

Metalinguistic studies revealed the tendencies of the development of linguistics making it possible to identify a common ground beyond the external diversity of existing views and concepts. The notion of paradigm represents the key concept for metalinguistics.

The notion of paradigm made it possible to detect the conceptual integrity in the external diversity of linguistic concepts and to identify the essential trends in the development of linguistics.

It should be mentioned that the shift of scientific paradigms, consequently, the shift of the methods of constructing the object of linguistics, significantly changed the linguistic "hypostasis" of language. New hypostases of language and language-related concepts - the corpus of language, linguistic consciousness, verbal action, linguoculture and associative-verbal grid - are implied.

The new linguistic hypostases "emerged" as the reactions to the new hypostases of natural language itself. This peculiar scientific polyphony helps to bring linguistic knowledge closer to the real object. This polyphony helps to view holistically language and the specifics of its functioning in the modern and constantly changing world.

In modern linguistics, there are still a number of controversial issues related to the concept and the relation between its linguistic verbalizers. The problem of synthesizing mental structures and the structure of language is evident in modern linguistic methodology.

The mentioned problem implies the task of detecting the integral sign of the linguistic and conceptual systems. Detection of the mentioned sign is impossible without synthesizing systemic-structural and anthropocentric paradigms. Hence, the actuality of the research topic is outlined in the sphere of the synthesis of systemic-structural and anthropocentric paradigms.

The purpose of the research is to synthesize systemic-structural and anthropocentric paradigms to ensure the completeness and adequacy of the configuration of the space generated by the concept. The research stages that serve to achieve the set goals are:

1. Determining the specifics of the synthesis of immanent and non-immanent approaches to the phenomenon;
2. Identifying the peculiarities of the relation between systemic-structural and anthropocentric paradigms within the frames of the study of the concept of "freedom" in modern English;
3. Defining the structure of interparadigmatic methodology;
4. Interpreting the essence of transformation and dynamics of linguistic methodology;
5. Identifying the attributes of the space generated by the concept considering the specifics of the synergistic paradigm.

The hypothesis of the work is as follows: the completeness and adequacy of the space generated by the concept can only be achieved through an interparadigmatic methodology providing a holistic interpretation of the research phenomenon.

The research methodology is internally pluralistic and complex - it includes immanent (systemic-structural paradigm) and non-immanent (anthropocentric paradigm) approaches to the phenomenon. Methodological pluralism implies operating in the thinking space of linguistics by synthesizing different methods, approaches, and principles.

Interparadigmatic methodology is focused on the detection of the relation between the conceptual and semantic spaces, therefore, the methods developed within both systemic-structural and anthropocentric paradigms are equally relevant to the research. The synthesis of conceptual analysis, semantic decomposition and experimental methods are implemented in the research.

The scientific novelty of the work is revealed in the interpretation of the concept as the phenomenon of synergy.

The theoretical value is as follows:

1. Placing diversity in one theoretical "focus", in other words, integrating different units into the whole, more precisely, into the integral content-based space;
2. Revealing a systemic, organic connection between different foundations of systemic-structural and anthropocentric paradigms;
3. Realizing the principle of interparadigmaticity in practice through the study of the relation between the mental phenomenon and its verbal representation, between the content and the means for its understanding.

The practical value is determined by the following fact: the obtained material and research results are valid for the lecture courses of structural linguistics and linguocognitology, linguocultrology and psycholinguistics.

The units denoting "freedom" in modern English are used as the research material. The material is derived from explanatory dictionaries, samples of fiction and the data of an associative experiment.

The structure of the work comprises the introduction, chapters, sub-chapters, conclusions, and bibliography.

The actuality and scientific novelty of the research topic are outlined in the introduction. The research goals and tasks requisite to achieve the set goals, theoretical and practical values of the thesis, as well as research methodology are defined.

The first chapter - *Heritage in a New Context* - focuses on the relation between cognitive linguistics and the Saussurean structuralism; the specifics of the interpretive models of cognitive linguistics are identified.

In the second chapter - *Research Methodology* - the essence of the paradigm as an accumulated knowledge system, methodological potential of the synergistic paradigm, the peculiarities of research principles and approaches, the specifics of the process of synthesizing paradigms - actualization of holistic vision are discussed.

The third chapter - *the Conceptual System Reflected in Language* - is devoted to the analysis of the peculiarities of the processes of constructing meaning and mental spaces.

In the fourth chapter - *the Interdisciplinary and Interparadigmatic Study of the Concept* - the theoretical and analytical framework of cultural linguistics and the concept of "value" in the multidisciplinary dimension are discussed.

In the fifth chapter - *the Analysis of the Concept of "Freedom"* - the linguocognitive, linguocultural and sociocultural analysis of the concept of "Freedom" are presented; the peculiarities of the concept of "Freedom" in the British and American association-verbal network are discussed; the cognitive, discursive, contextual and historical characteristics of the concept of "human rights" are analyzed.

Conclusion

Conducting interparadigmatic synthesis is a necessary and sufficient condition for a complete vision of the phenomenon.

Conducting the interparadigmatic synthesis requires:

1. Analysis of the essence of the synthesis-based methodology – analysis of the specifics of the interpretation of the constraints imposed by each paradigm);
2. Integration of the data relevant to each paradigm.

The constraints imposed by paradigms are considered to be the differential signs of paradigms. Unification of these signs is the main problem in the process of synthesizing the paradigms. Adequacy of the unit is associated with identifying the integral sign of differentials.

The synthesis of paradigms comprises the process of identifying the integral signs. In the process of searching for similarities between immanent and non-immanent approaches to language a differential sign associated with the characteristics of the conceptual domain and the semantic space of language was revealed. The essence of this sign is as follows: the conceptual space is composed of different concepts. The semantic space of language is the part of the conceptual field expressed through linguistic signs and meanings.

The problem of defining differential signs of the semantic space and the conceptual field of language implies the problem of defining the differential signs of the conceptual and semantic types of analysis.

The essence of the differential sign of the conceptual field and the semantic space of language is as follows: conceptual analysis is focused on modeling the concept and identifying the relations between concepts. Identification of these relations allows not only to describe the essence of a word, but also to determine the specifics of the whole conceptual field and the relations between the elements integrated in it.

The essence of semantic analysis lies in the explication of the semantic structure of the word. Semantic analysis is focused on the explanation of the word meaning. Explanation of the word meaning implies specification of the denotative, significative, and connotative meanings of the word.

The differential sign referring to the characteristics of the concept and meaning is as follows: the concept is the product of human cognitive consciousness, while meaning is the product of the linguistic consciousness. The concept is broader than the lexical meaning of the word - meaning is a part of the concept.

The linguistic meaning, being the element of the semantic space, is linked to the linguistic sign, while the concept, as an element of the conceptual field, can be or cannot be expressed by the linguistic sign. Verbal nomination of the concept is not a necessary condition for the existence of the concept.

As a result of generalizing the differential signs of paradigms, the differential sign related to the difference between the mechanisms of thinking and verbalization has been detected.

As a result of defining the basis for the synthesis of systemic-structural and anthropocentric paradigms, the repertoire of the factors providing the possibility of identifying the similarities between the distinct phenomena has been revealed: The connections between the elements integrated in the semantic space of the language manifest the relations between the concepts integrated in the conceptual field.

Evidently, the conceptual field is more voluminous dimension than its segment expressed through the linguistic means. Semantics of the linguistic signs provides excess to the conceptual space, in other words, the concept is objectified in language through the linguistic meanings.

As a result of generalizing the mentioned integral signs of the systemic-structural and anthropocentric paradigms, one integral sign has been detected. The essence of the mentioned sign implies the following fact: both concept and meaning reflect the reality.

The continuous transformation of the linguistic methodology points to the dynamism of the mentioned methodology. Due to the synthesis of systemic-structural and anthropocentric paradigms the continuous transformation of the linguistic methodology ensures the formation of the synergistic paradigm.

Considering the fact that in the synergistic paradigm interpretation of any phenomenon implies its interpretation as a synergistic factor process, we view the "concept" as the phenomenon of synergy.

In the synergistic paradigm, the space generated by the concept is:

1. non-linear – non-linearity points to the structural heterogeneity of the conceptual space;
2. Open – openness implies the existence of its organizing origin in the conceptual space.

Non-linearity and openness are essential attributes of the space generated by the concept.

The process of synthesizing paradigms provides actualization of the holistic vision. Actualization of the holistic vision points to the transformation of human consciousness. This transformation implies reframing of consciousness, the complete modification of the parameters of cognition and the formation of a new way of thinking.

List of Publications:

1. Some Transformations in the Linguistic Consciousness. The 12th International Conference on Humanities, Psychology and Social Sciences. Paris, France, 2021
2. Some Changes in the Associative Dimension of the Concept. The 8th International Conference on Research in Behavioral, And Social Sciences. Stockholm, Sweden, 2021
3. Lingocultural Analysis of the Concept. The 9th International Online Conference on Social Researches and Behavioral Sciences. Antalya, Turkey, 2021
4. Some Peculiarities of Synthesizing Linguistic Paradigms. The 9th International Online Conference on Social Researches and Behavioral Sciences. Antalya, Turkey, 2021
5. Culture, Knowledge and Experience-Based Interpretation of Political Metaphors. The 7th International Conference on Research in Behavioral, And Social Sciences. Amsterdam, The Netherlands, 2020
6. Linguo-Cultural Analysis of the Concept of "Freedom". International peer-reviewed multilingual scientific journal "Scripta manent", N4 (44), 2019.